

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ш О Д У Н А В К А .

Бр. 22.

Београдъ 28. Мая.

1848.

НАРОДНА ПѢСМА.

ЧЕТИРИ ГРѢШНЕ ДУШЕ,
или:ЕДИНО ТЕКЪ ИСТИНИТО ПОКАЈАНІЕ ДУШУ
У РАЙ ВОДИ.

Светый Петаръ цркву зида,
Нит' на небу, нит' на земљи;
Већъ е зида у облаку,
У облаку на размаку,
Кудъ пролазе у рай душе.
Све су душе пролазиле,
Само четир' не моглоше:
Крчмарева, капларева,
Шумарева, орачева.

Дође душа крчмарева,
Дође душа на рай Богу;
Земљи клече, Богу рече:
„Пуштай мене светый Петре,
„Пуштай мене покрай себе,
„Нисамъ много сарѣшио,
„Три године крчмаръ быо!
„Водомъ вино доливао,
„Криве мѣре подметао
„Трипутъ плату узимао.“
Одма нѣму Христось рече:
„Айд' у пако грѣшна душо,
„Можешъ тамо крчмаръ быти,
„Водомъ вино доливати,
„Криве мѣре подметати,
„Трипутъ плату узимати.“ —
Узеде га светый Петаръ,
Па га баци на дно пакла,
Пакленяци дочекаше
Грѣшну душу дочепаше,
На ченгеле посадише. —

Дође душа капларева,
Земљи клече, Богу рече:
„Пуштай мене светый Петре,
„Пуштай мене покрай себе,
„Нисамъ много сарѣшио,
„Три године капларъ быо!
„Ко е мене напою,
„Я самъ оногъ заклолио,
„Ко е мени мита дао,
„Я самъ оногъ добаръ быо,
„Сироту самъ оглолио,
„А газду самъ и спомог'о.“
Одма нѣму Христось рече:
„Айд' у пако грѣшна душо,
„Можешъ тамо капларъ быти;
„Кой ће тебе напоити,
„Можешъ оногъ заклонити;
„Кой ће теби мита дати,
„Можешъ оногъ добаръ быти;
„Мож' сироту оглобити,
„А мож' газду и спомоги.“
Узеде га светый Петаръ,
Па га баци на дно пакла,
Пакленяци дочекаше,
Грѣшну душу дочепаше,
На ченгеле посадише,
Вручимъ ланцемъ опасаше. —

Дође душа шумарева,
Земљи клече, Богу рече:
„Пуштай мене светый Петре,
„Пуштай мене покрай себе,
„Нисамъ много сарѣшио,
„Три године шумаръ быо!
„Па самъ глобу узимао,
„Одъ сироме' за прав' Бога,
„А газду самъ дрварю,
„А за добру напойницу;

„Нисамь слѣпомъ уделію,
 „Нисамь гладна наранію,
 „Нит' самъ жедна напоію,
 „Нисамь болна понудію,
 „Самртника испратію,
 „Нит' самъ с' Богу башъ молю;
 „Кадъ ми дође та неделя,
 „Я не идемъ божѣмъ храму,
 „Веѣъ я уземъ пушчетину,
 „Право идемъ у честину,
 „Да бы штогодъ уловію;
 „Ал' одъ лова не улови,
 „Нит' се Богу башъ я моли.“ —

Одма нѣму Христосъ рече:

„Айд' у пако грѣшна душо,
 „И тамо су честе шуме,
 „Тако можешъ шумаръ бити;
 „Глобу можешъ узимати,
 „Одъ сиромѣ за прав' Бога,
 „Газду можешъ дрварити,
 „А за добру напойницю.“ —
 Узде га светый Петаръ,
 Па га баѣи на дно пакла,
 Пакленяци дочекаше,
 Грѣшну душу дочепаше,
 На ченгеле посадише,
 Врућимъ ланцемъ опасаше,
 Горке жучи напонише,
 Беле руке покръшаше,
 Са ексери прековаше; —

Цврче, пійште грѣшне душе,
 Па се моле вышнѣмъ Богу:

„Ой Господе Саваоте,
 „Искупи насъ, — горке нуке! —
 „Изъ ђаволске тешке руке.“
 Ал' беседе при врази:
 „Не мол'те се грѣшне душе,
 „Неће вама Богъ помоћи;
 „Што се нисте вы молили?
 „Што се нисте вы каяли?
 „Докъ сте были за живота!“ —

Дође душа орачева,
 Дође душа на рай Богу,
 Земљи влече, Богу рече:
 „Пуштай мене покрай себе,
 „Нисамь много сарѣшию,
 „Три године орачъ бую!
 „Куму ниву од'орао,
 „Кадъ самъ свою узоравао,
 „На самъ слѣпомъ уделію,
 „Гладнога самъ наранію,

„И жеднога напоію,
 „Голога самъ предео,
 „Болнога самъ понудію,
 „Самртника испратію,
 „Нужднику самъ преноѣъ дао,
 „Божѣмъ храму я ходію,
 „Богу самъ се башъ молю,
 „И за грѣхе каяо се, —
 „Куму од'оръ накрмію. — —
 Одма нѣму Христосъ рече:

„Милостивия и молитва,
 „Задушбина знаменита!
 „Ал' кадъ с' грѣшникъ Богу кас,
 „Када свакомъ свое дае,
 „То текъ у рай душу води! —
 „Айде у рай райска душо,
 „Ты ћешъ тамо честитъ бити;
 „У раю ћешъ почивати,
 „Божѣ лице целивати,
 „Райске славе уживати!“

Саобштію

Петаръ Теодосіевићъ,
 Адвокатъ.

НЕШТО О НАЗИВОСЛОВНИМЪ РЪЧМА.

Између осталь предмета, кое самъ у Гласнику Друштва Србске Словесности прочитао, мени се е особитога вниманія и любопытства вреднымъ учинію прилогъ г. І. С. Поповића, подъ именовъ: „Разлоги о називословнымъ рѣчма,“ у комъ се види, како е Друштво Србске Словесности пре тога мнѣнія было, да рѣчи, у србскомъ езыку за выше науке и израженія оскудѣваюће, на ново по свойству србскога езыка образуе и производи, — како су далъ двоица одъ саобштavajuћи чланова, противнога мнѣнія бывши, мислећи, да се са кованѣмъ новы рѣчій езыкъ србскій квари, нѣму — друштву — предложенія учинили, да се оно съ тымъ посломъ не занима, коимъ е поводомъ друштво одустало одъ тога предузећа и т. д.

Премда е вышереченый г. Поповићъ у предпоменутомъ прилогу своемъ разумно и прекрасно доказао очевидну и необходиму нужду и потребу кованя новы рѣчій и неупутно и криво мнѣніе она два члана; ништа манѣ мене се е истый предметъ тако додирнуо, да нисамъ себе и не-

стрпљивост мою обуздати могао, да и ја, према да нити у число чланова Друштва Србске Словесности, нити у редь научены людий или списателя спадамъ, по слабимъ силама ума и пера могъ и по чистомъ осећању потребе и необходимости кованя и образовања новы србски рѣчій, кою самъ, незнаюћи никаковы страны ѣзыка, собственимъ размышляванѣмъ и читанѣмъ кнѣга на момъ матернѣмъ ѣзыку искусіо и познао, мнѣніе мое о овомъ предмету не предложимъ, знаюћи да, ако ползе, заиста ни штете принети и проузроковати неће.

(Далъ слѣдує.)

ВАШИНГТОНОВО СЛОВО ВОЙНИЦИМА СВОИМЪ.

(Говорено 4. Маја 1777.)

Браћо! Не само слобода Америке данасъ зависи одъ ваше юначке храбрости; ради се за стварь, коя вамъ є заиста дражја одъ слободы, дражја одъ живота! Тиче се чести ваше. Опомените се срамоте, коіомъ ћете се окалати предъ очима ваши суграђаня и предъ погледима на васъ управљњима цѣлога свѣта, ако се ова война оконча безъ сайнога дѣла, кое бы свѣту показало, да ваша храбрость одговара правичности ваше ствари! То велимъ за васъ. Што се мене пакъ тиче, браћо, то я викакво пораженѣ преживити нећу, кое бы приписивати морао бригаи, као да бы самъ вашу крвь было хотѣо штедити. Славу, за кою сте вы рођени, хотѣше непријатели помрачити; гледайте да пунославно смрћу избришете ляге, кое су, ако и неправедно, на васъ набацане; вѣруйте ми, то є єдиный путь, кои васъ къ побѣди, животу и чести привести може.

ПРЕСУДА И ОПОМЕНА.

„Стево Зако проћешъ наопако!“

Стево Зако! досадъ бачка днко,
Шта учини да одъ Бога наћешъ!
Камо теби редка паметь твој,

Што ѣ свѣтлила увѣкъ на дивану,
Да садъ бранѣшъ Србе на мейдану!
Што садъ даде умѣ за безумѣ,
Па с' одрече мѣла рода свога,
И ѣзыка твога рођенога?
Стево Зако! забас'о си яко! —
Врат' се Стево крилу рода твога,
Гдѣ те браћа твоја очекую,
Изгледаю мѣли прѣятели,
Да те приме у братско наручѣ! —
Врат' се Стево, іошъ є томе време,
А по жельи стара т' родителя,
Каквог' редко порађаю майке. —
Стево Зако! негда сунце јрко
Байши твојой — милој кући твојой —
И садъ можешъ — само ако хоћешъ; —
А Байшани увѣкъ теби вѣрня,
И садъ у те ка' у сунце гледе! —
Врат' се Стево! не бы ли пропѣво
И Байшанинѣ, кой те хлѣбомъ рани!
Врат' се Зако! не прођ' наопако!!! —

„Исидору гдѣ си бѣлолѣ двору!“

„Исо дечко! огледало бачко!“
Тако пѣва Бачванѣнѣ одавна
Ал' мал' да се преварати неће!! —?
Іошъ се и садъ сѣ тобомъ Сомборѣ дичи,
А Сентамашъ євє у тебе гледи:
А ты Исо хашѣ и нехашѣ! —
Ты євє нешто єднако оклевашъ. —
Немой Исо! за Бога милога! —
Ты вечекай да те куне народъ,
А по клетви шта се коме згоди!
Зарѣ невидишъ очима юначкимъ
Гдѣ уздише сиротѣнѣ бачка!!
А євє теби шамѣ уздисає,
А ты Исо! хашѣ и нехашѣ. —
Немой Исо! немой Николићу!
Не туђи се мѣла рода твога!
Ты и Зака, а за вама Бачка,
Што хоћете учинит' можете,
После ваша слава и поштивѣ!!! —

„Кривѣ и што є живѣ.“

Рогулићу! шта си дочекао,
Да т' сывовацъ євє смрћу прети! —
А збогъ чега — збогъ издајства твога!...
Ко шта ради — то ће дочекати!! —

„Вуковићу лаћу вуко!
А Мађаръ те буюмъ туко!“

Вуковићу! старый вуче!
Иди — кудъ те срце вуче —
Ал' не нашко, веъ туђинско,
Азіјатско па мађарско. —
Нашъ ни досадъ ниси био,
Садъ си сасма полудіо,
Юшъ ти фале дуге уши:
Еръ те и садъ туђинъ яши. —
Мађаръ весо — яши бодра
Вуковића коня добра.
Стежи коланъ ты Мађару
Па га гони по пазару!
Мамузомъ му ребра боди,
Да по твојој ћуди ходи; —
Мы за нѣга грошъ не дамо,
Мы „одлюде“ не требамо! —
„Нит' е нашъ —
„Нит' е вашъ —
„Ђаволи му кожу одерали!!! —

„Мађаръ леке — Србинъ неке —
Ни да зна — за нѣга!“ —

Чарнојевић! — морамъ заплакати!
Чарнојевић одъ старине славанъ,
Славно вме у роду сръбскоме,
Рођеноме брату е на врату!! —
Ао Перо! ао сръбска невѣро!!! —
Светый гробе Арсе патријарха
Отвори се! канда ти е тешко. —
Васкрените кости Арсенія!
А дигни се Арсо патријарше!!
Па погледай по потомству твоме! —
И погледай праунуке твое!! —
Ал' не гледай у невѣру Перу!!! —
Горкій листакъ сладке лозе твое!
Ера ћешъ се одъ нѣг' застидити,
Па ћешъ твою ты проклети крвчу.
Ты с' изъ бѣде истргао народъ,
Довео га међу браћу драгу,
И браніо докле си живіо,
И хранио докъ си годъ живіо,
Па си умро! да те споминѣмо!!!
Твој потомакъ, тебе недостоянъ,
Гадномъ, празномъ и суетномъ чашћу

Хай! опоењъ одъ свои душмана,
Твојој дѣци — твоѣмъ драгомъ потомству —
Плете сада штраньке за вешанѣ! —
И у злу се на тебе позива! —
Ао! Арсо, ао патријарше!
И кости ти неосташе мирне —
А одъ кога — одъ унука твога! —
Свет' пепелу, шта си дочекао!!! —
Црный Перо! проклета невѣро —
Какова е та једна ти душа,
Коя клетве свог' народа слуша! —
Вальда си е отео одъ врага! —
Црный Перо! остаћешъ безъ трага!! —
Толко си сагрѣшио бѣданъ,
Да погледа едногъ ниси вреданъ;
И да живишъ хляду година,
Црномъ земљомъ да т' пузе колѣна,
Глогъ да едешъ, съ листа воду пиешъ,
Юшъ се небы грѣха опростио! — — —
Ао Перо! ао црна невѣро!!!
Шта учини! да одъ Бога наћешъ!!!!

„Заклела се земля раю,
Да се сваке тайне знаю.“

И јошъ одну морамъ рећи,
Ма да ће ме Мађаръ пећи:
Три велика господина,
Сва три родомъ намъ Србина,
(Да ми ніе жао чина
Каз'о бы вамъ и имена)
Нит' су тамо — нит' су амо —
А мал' јошъ да нису тамо. —
Нешто гадно за нѣи зборе,
Да съ душмани тайно творе. —
Было тако, ил' онако —
Срби желе свакојко,
Да се кажу скорымъ чи су,
Ил' су наши или нису —
Иначе ће име нѣнно
У читулю записати,
Коя неће мила бити
Изданца' рода свога!! — —

С. Владислав. К.

Учредникъ Милошъ Поповићъ.

Печатано у Правителственој Књигопечатњи у Београду.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА